

результати діяльності підприємства від застосування конкретних мотиваційних механізмів. Виходячи із цього, є можливість на кожному етапі проводити моніторинг, виявляти і негативні моменти впливу на ефективність господарювання та своєчасно реагувати на них.

Список використаних джерел:

1. Филина Ф. Н. Наиболее эффективные методы мотивации персонала [Электронный ресурс] / Ф. Н. Филина – Режим доступа: <http://www.ubo.ru/articles/?cat=107&pub=3198>
2. Результати бліц-опитування: Що краще в управлінні працівниками – батіг чи пряник? [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://www.jobs.ua/ukr/articles/23/1212>
3. Пархоменко Н. А. Середовище стратегічного управління персоналом / Н. А. Пархоменко // Науковий вісник ЛНАУ. – 2010. – №17. – С. 172–180.
4. Стельмашенко О. В. Комплексна система стратегічного управління персоналом підприємства / О. В. Стельмашенко. // Зб. наук. пр. «Економіка: проблеми теорії та практики». – Дніпропетровськ : ДНУ, 2008. – Вип. 241. – Т. I. – С. 197–277.
5. Пошелюжна Л. Б. Особливості сучасного управління персоналом на вітчизняних підприємствах [Електронний ресурс] /Л. Б. Пошелюжна – Режим доступа: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2010_1/163.pdf
6. Беккер Г. С. Человеческое поведение: экономический подход : [избранные труды по экономической теории] / Пер. с англ., сост., науч. ред. послесловия Р. И. Капелюшников. – М. : ГУ ВШЭ, 2003. – 672 с.
7. Притула О. В. Мотиваційні механізми та їх використання у сфері підприємництва : [монографія] / О. В. Притула. – Львів : ІРД НАН України, 2003. – 216 с.

Рецензент д.е.н., доцент Шубалий О.М.

УДК 330.1

Чешук В.О., аспірант

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

СПЕЦИФІКА МОНІТОРИНГУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто та обґрунтовано основні поняття терміну «моніторинг економічної безпеки підприємства», сформульовано специфіку та особливості моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств, визначено основні показники моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств. Моніторинг економічної безпеки підприємства здійснює інформаційну функцію щодо загроз та небезпек будівельного підприємства, та сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень з метою захисту власних інтересів. Постійний моніторинг факторів зовнішнього та внутрішнього впливу є комплексним аналізом економічної діяльності будівельного підприємства, а також виявляє імовірні майбутні загрози економічної безпеки, визначає ступінь впливу, характер дії. Створення ефективної системи моніторингу економічної безпеки будівельного підприємства є ключовою ланкою управління, робить актуальним завчасне попередження небезпек, формує фактори захисту та контратаки.

Ключові слова: моніторинг економічної безпеки, економічна безпека, будівельні підприємства, напрямки моніторингу, підходи моніторингу, система захисту.

Cheshuk V.

SPECIFICATION OF MONITORING OF ECONOMIC SAFETY BUILDING ENTERPRISES

The article considers and substantiates the main concepts of the term "monitoring of economic security of the enterprise", formulates the specifics and features of the monitoring of economic security at the construction enterprises, defines the main indicators of monitoring the economic safety of construction enterprises. The monitoring of economic security of an enterprise carries out an information function regarding the threats and dangers of a construction enterprise, and promotes the adoption of effective management decisions in order to protect their own interests. Constant monitoring of factors of external and internal influence is a complex analysis of the economic activity of the construction company, as well as identifies the likely future threats to economic security, determines the degree of influence, the nature of the action. Creation of an effective

system for monitoring the economic safety of a construction company is a key element of management, makes timely prevention of hazards relevant, forms of protection factors and counterattacks.

Key words: monitoring of economic safety, economic safety, construction enterprises, monitoring directions, monitoring approaches, protection system.

Чешук В.А.

СПЕЦИФИКА МОНИТОРИНГА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРОИТЕЛЬНЫХ КОМПАНИЙ

В статье рассмотрены и обоснованы основные понятия термина «мониторинг экономической безопасности предприятия», сформулировано специфику и особенности мониторинга экономической безопасности на строительных предприятиях, определены основные показатели мониторинга экономической безопасности строительных предприятий. Мониторинг экономической безопасности предприятия осуществляет информационную функцию угроз и опасностей строительного предприятия, и способствует принятию эффективных управленческих решений с целью защиты собственных интересов. Постоянный мониторинг факторов внешней и внутренней воздействия является комплексным анализом экономической деятельности строительного предприятия, а также оказывает вероятные будущие угрозы экономической безопасности, определяет степень влияния, характер действия. Создание эффективной системы мониторинга экономической безопасности строительного предприятия является ключевым звеном управления, делает актуальным заблаговременное предупреждение опасностей, формируя факторы защиты и контратаки.

Ключевые слова: мониторинг экономической безопасности, экономическая безопасность, строительные предприятия, направления мониторинга, подходы мониторинга, система защиты.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В сучасних умовах господарювання, з виходом України на міжнародні ринки зростають загрози економічної безпеки будівельних підприємств. Рівень науково-технічних досліджень на вітчизняних будівельних підприємствах є вкрай низьким. Виробництво вітчизняних підприємств будівельної галузі потребує вдосконалення та відповідності світовим будівельним стандартам. Іноземні підприємства створюють значну конкуренцію за цінами та якістю, що негативно впливає на економічну безпеку вітчизняних підприємств. Враховуючи вищезазначене, а також наявність внутрішніх та зовнішніх загроз, які безпосередньо впливають на економічну безпеку підприємств питання здійснення моніторингу економічної безпеки є нагальним та актуальним, що зумовило дане дослідження.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Теоретичні аспекти економічної безпеки підприємств та методика її дослідження розглянуто в працях багатьох працях вітчизняних та зарубіжних вчених серед яких слід відзначити: О. В. Ареф'єва, А. І. Берлач, І. О. Філатова, А. О. Кушнірук, М. В. Чорна, О. І. Барановський, В. І. Козаченко, О. М. Вакульчик, О. В. Березін, І. Л. Плотніковард, О. Захаров, В. Грушко, О.М. Полінкевич, Л.Г. Ліпич та інші. У наукових працях цих вчених закладено основи теоретичного та інструментального базису економічної безпеки підприємств, фундамент її методології, проведено ґрунтовні дослідження та виявлені особливості забезпечення економічної безпеки підприємства. Проте незважаючи на значну кількість проведених досліджень питання моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств є недостатньо вивченим, комплексна оцінка та оцінка кожної складової не знайшла остаточного вирішення, та залишає поле для подальших досліджень, що і визначає актуальність обраної теми.

Цілі статті. Мета статті полягає у поглибленні та вдосконаленні теоретичних та методичних засад, інструментарію та розробці практичних рекомендацій щодо моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Наукова розробка проблеми моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств є вимогою практики підприємницької діяльності, елементом стабільності розвитку бізнесу конкретного суб'єкта господарювання; привабливості підприємства для іноземних інвесторів; зменшення матеріальних витрат і збереження часу підприємця на захист власного бізнесу від протиправних посягань.

Враховуючи руйнівний вплив економічної кризи попередніх років, що призвів до зниження обсягів виконання будівельних робіт, зменшення фінансування з державного та місцевих бюджетів, інвестиційних коштів, погіршення показників фінансового стану, загрози зростання банкрутства та загального погіршення стану виникає нагальна потреба в моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств [1].

Моніторинг економічної безпеки будівельних підприємств передбачає здійснення цілого комплексу дій щодо ефективного управління виходячи з конкретної ситуації дослідження. Основним складовими моніторингу економічної безпеки підприємства виступають інформаційні канали досліджень та аналітичні показники. Основні аналітичні показники дають можливість розрахувати слабкі місця економічної безпеки будівельного підприємства та обрати найбільш дієві заходи щодо їх локалізації. Необхідність прийняття правильних рішень тісно пов'язана з великою кількістю політичних, економічних, соціальних факторів які створюють дуже складну систему показників, складність полягає в знаходженні та впорядкуванні необхідної інформації.

Інформаційно методичні підходи дослідження поняття моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств охоплюють такі функції як планування, облік, аналіз, контролінг та регулювання. Впровадження моніторингу економічної безпеки передбачає в дослідженні певної добутої інформації, співставлення з існуючою системою показників та розробку показників які визначають економічну безпеку підприємства у майбутньому. Кожний показник повно характеризує систему економічної безпеки фактично досягнутого рівня, визначається відхилення існуючого показника від нормативних значень та попередніх досліджень, визначення першочергових негативних показників та вивчення окремих його складових. Показники моніторингу економічної безпеки подаються керівникам на початку кожного звітного періоду, а також у разі виникнення форс мажорних обставин за яких відбувається неминуче руйнування системи безпеки.

Моніторинг факторів впливу на економічну безпеку будівельних підприємств необхідно згрупувати за видами діяльності та характеристиками кожного показника. Моніторинг зміни обраних показників визначається у часовому проміжку, чітко характеризує кризові явища та взаємодію та вплив усіх індикаторів. Одним з головних індикаторів моніторингу економічної безпеки будівельного підприємства є показники фінансово-господарської діяльності, можливості функціонування у нормальному, кризовому та прогностичному періодах [4].

Заходи щодо яких здійснюється моніторинг економічної безпеки будівельних підприємств:

- пошук інформації, на даному етапі проводиться збір усієї інформації внутрішнього та зовнішнього середовища, яка може вплинути на економічну безпеку досліджуваного будівельного підприємства;

- впорядкування інформації, на цьому етапі відбувається структуризація показників залежно від сили впливу, та можливості реалізації загроз та збитків, причини та виникнення небезпек, а також вибір тактичних методів блокування загроз;

- обробка наданої інформації, на даному етапі є узагальнена характеристика всіх показників, визначення її впливу на структурні підрозділи, та подача її керівництву для здійснення певних дій щодо економічної безпеки.

За результатами здійснення моніторингу кожний структурний підрозділ будівельного підприємства складає звіт, у якому відображаються показники за обраний період, а відділ економічної безпеки формує зведений звіт, який враховує усі аналітичні дослідження необхідні для прийняття важливих ефективних управлінських рішень [3].

Моніторинг економічної безпеки будівельного підприємства являє чітку систему спостережень за діяльністю підприємства в цілому та безперервно інформує керівників про стан господарської діяльності підприємства, виконання затверджених стратегічних та тактичних планів, підготовку та впровадження інноваційних розробок, виконання програм, дотримання всіх витрат, здійснення інвестиційних показників, дослідження фінансового стану підприємства.

Моніторинг економічної безпеки повинен здійснюватися окремо сформульованою системою економічної безпеки та взаємодіяти з іншими структурними підрозділами. У програму моніторингу економічної безпеки будівельного підприємства потрібно включати заходи щодо специфічної діяльності підприємств. Програма моніторингу економічної безпеки формується на короткострокову та довгострокову перспективу, щодо формування високого рівня економічної безпеки, та обговорюється і затверджується керівництвом підприємства, і є обов'язковою для всіх працівників. Програма моніторингу економічної безпеки підприємства забезпечується матеріальними та фінансовими ресурсами, а контроль виконує керівництво.

Для досягнення високого рівня економічної безпеки підприємства керівництво повинно зрозуміти важливість здійснення моніторингу цієї проблеми. Цілі моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств визначаються діагностикою його стану за певною системою показників, з врахуванням специфіки будівельної галузі, є найбільш характерними для даного підприємства та мають здійснюватися залежно від запропонованої стратегії розвитку.

Висновки. Запропонована нами специфіка моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств полягає у завчасному визначенні всіх показників діяльності підприємства для завчасного попередження виникнення небезпек та здійснення необхідних актуальних заходів впливу та протидії загрозам для повноцінного, нормального функціонування підприємства. Запропонована характеристика спрямована на ефективний моніторинг стану економічної безпеки підприємства при динамічному і нестабільному економічному середовищі. Напрямом подальших досліджень є удосконалення системи моніторингу економічної безпеки будівельних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Алькема В.Г. Аналіз системи економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності / В.Г. Алькема // Фінансова система України: зб. наук. праць. – Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія». – Вип. 16. – 2011. – С. 99 – 107.
2. Воробйов В.І. Моделювання системи моніторингу економічної безпеки підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 21.04.02 / В.І. Воробйов; Львівський державний університет внутрішніх справ. – Львів., 2011. – 20 с.
3. Іванченко Н. О. Методологія побудови системи моніторингу стану економічної безпеки підприємства / Н. О. Іванченко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2012. – № 4 (66). – С. 196–200.
4. Полінкевич О.М. Потенціал розвитку будівельних підприємств Волинської області / О.М. Полінкевич // Економічний форум. – 2017. – № 1. – С. 151–155
5. Якименко Ю.М. Вибір підходу до оцінки економічної безпеки бізнесу в організації / Ю.М. Якименко // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2015. – № 3. – С. 139–151.

Рецензент д.е.н., професор Полінкевич О.М.